

УДК 690:658.5.011

*В. Г. Федоренко,
доктор економічних наук,
професор кафедри організації, планування та управління будівництвом,
завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України,
Міністерство соціальної політики України*

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Стаття присвячена обґрунтуванню та вибору можливого напрямку удосконалення управління будівельними підприємствами за рахунок впровадження процесного менеджменту. Розкрити переваги процесного підходу та окреслено здійсненність його застосування в умовах України на сучасному етапі.

Ключові слова: процесний, управління, менеджмент, будівельний, підприємство, економіка, удосконалення.

Article is devoted to building enterprises management improvement possible direction selection by process management implementation. Process approach benefits and its use feasibility outlines are uncovered for nowadays Ukraine.

Keywords: process, management, building, enterprise, economy, improvement.

Вступ.

Капітальне будівництво є однією з найважливіших галузей народного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання в країні. Від розвитку будівництва залежать також вихід економіки держави з кризового стану й виведення її на світовий рівень.

В Україні розроблено Концепцію переходу будівництва до ринкових відносин, в основі якої лежить роздержавлення власності, створення суб'єктів ринкових відносин у формі орендних, кооперативних, акціонерних та малих підприємств, що дасть змогу здійснити демонополізацію й розвивати конкурентні засади, перейти до ефективніших організаційних структур: концернів, кооперацій, асоціацій, холдингових компаній.

Для цього необхідний загальний базис управління будівельними підприємствами України, шляхом реалізації сучасних методологій менеджменту та формування систем якості.

Значний внесок в рішення завдань розвитку будівництва додали вчені С. Абрамов, А. Асаул, Н. Бакушева, Н. Барановська, С. Бушуєв, А. Гойко, О. Гриценко Л. Джайн., І. Дмитрук, В. Залунін, В. Заренков, К. Измайлова, Ш. Лі, В. Тенг, В. Торкатюк, Г. Стадник, Р. Хаулетт та інші, але додаткового дослідження потребує питання удосконалення управління будівельними підприємствами України на сучасному етапі.

Постановка завдання.

Мета публікації – обґрунтувати можливий шлях удосконалення управління будівельними підприємствами України через впровадження процесного менеджменту.

Результати.

Нині структура управління будівельним комплексом України є такою: Державний комітет України з будівництва та архітектури, Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства, Міністерство регіонального розвитку та будівництва України, державні корпорації, обласні об'єднання, концерни, трести. Реформувати створені на базі галузевих міністерств концерни та асоціації, що є локальними монополістам, недоцільно через заінтересованість підприємств у збереженні тісних технологічних зв'язків і необхідність концентрації фінансових ресурсів. Існуючі концерни та асоціації можна зберегти, але їх діяльність має будуватися за такими принципами:

1. Державні корпорації, концерни та асоціації є господарськими об'єднаннями і не виконують жодних державних функцій.

2. Ці структури або мають визначений законодавством статус державних підприємств (об'єднань) (і тоді всі підприємства, що входять до їх складу, обмежуються у правах), або є добровільними об'єднаннями (асоціаціями) підприємств, що користуються всіма правами, але делегують частину свої повноважень органам управління на договірних засадах.

3. Згідно з антимонопольним законодавством у разі монополістичних дій з боку цих структур до них застосовуються різні санкції аж до розформування.

4. У процесі приватизації її об'єктом, як правило, має бути підприємство, що входить до складу концерну або асоціації.

Досвід і дослідження діяльності акціонерних товариств відкритого типу (на чолі з холдинговою компанією) свідчать про те, що вони є найпривабливішою сьогодні формою переходу до економічних методів управління в будівництві. Створення холдингової компанії потребує перебудови не тільки у верхньому ешелоні керівництва, а й у нижньому – на рівні підприємницьких і будівельних організацій, які в цьому разі є центрами отримання прибутку.

У цих умовах необхідний менеджмент, який би мав можливість адекватного вирішення нових завдань та узгодження й керівництва діяльності будівельними підприємствами відповідно сучасності. Для цього можливо використовувати інструментарій систем менеджменту якості, процесного менеджменту.

Перевагою процесного менеджменту полягає в тотальному управлінні, яке охоплює як окремі процеси всередині системи процесів, так і їх комбінації і взаємодії. Причому суттєва безперервність управління, яку процесний підхід забезпечує на стику між окремими процесами в рамках системи процесів, а також при їх комбінації і взаємодії. Відомо, що саме на стику процесів і формується основний обсяг так званих втрачаних якості, тобто саме вони є слабкою ланкою ланцюга мережі процесів.

При застосуванні в системі менеджменту якості такий підхід підкреслює важливість:

- розуміння вимог і відповідності їм;
- необхідності розглядати процеси з погляду створення додаткових цінностей;
- досягнення результатів функціонування процесу та його ефективності;
- постійного поліпшення процесів на основі об'єктивних вимірювань.

Встановлено, що процесний підхід включає два взаємопов'язаних аспекти: опис мережі процесів і послідовне управління ними. Тільки комплексна їх реалізація може забезпечити результативність та ефективність менеджменту. Практика показала, що основою успішної реалізації процесного підходу є вдалий опис мережі процесів організації, яке включає визначення, класифікацію та ідентифікацію процесів, що впливають на якість продукції, виробленої організацією. Адекватний опис процесів можливий за допомогою процедури моделювання. Метою якого є створення точного, достатнього, лаконічного, зручного для сприйняття та аналізу опису системи, як сукупності взаємодіючих компонентів і взаємозв'язків між ними.

Такі системи, як діяльність організації або процес, володіють складною внутрішньою структурою і складним характером взаємодій між складовими елементами. Дуже часто немає можливості звичайними засобами дати простий опис, а, отже, і забезпечити розуміння таких систем, які роблять їх проектування, розробку і підтримку в робочому стані трудомістким і дорогим. З іншого боку, із зростанням технічного прогресу адекватний опис систем стає все більш актуальною проблемою. Модулювання припускає наявність (в обов'язковому порядку) встановленого набору виразних засобів і правил – способу опису об'єкта. Серед найбільш поширених способів опису можна виділити: вербальний опис – опис на мові, математичний опис – опис за допомогою засобів і правил математики. Наприклад, статистична модель для аналізу і прогнозування технологічного процесу, складена на базі теорії ймовірності, математичної і прикладної статистики. Також це може бути графічний опис – опис об'єкта за допомогою засобів і правил графічного зображення.

Слід зазначити, що немає чітких меж між наведеними способами опису і відповідними їм моделями. Як правило, кожна модель використовує засоби і правила інших моделей. Наприклад, математична модель може містити як елементи вербальної моделі (словесний супровід), так і елементи графічної моделі (пояснювальні схеми, малюнки і т.п.). Опис повинен мати конкретне призначення. Це означає, що модель, як проміжний етап системного підходу до менеджменту, розробляється для досягнення конкретних цілей. У разі процесного підходу в рамках системи менеджменту якості модель процесів створюється для цілей менеджменту процесів (планування, забезпечення, управління та поліпшення).

У результаті робіт, проведених у відповідності з методикою, створюється комплект документів, що включає:

- перелік процесів, що відносяться до системи менеджменту якості організації;
- опис процесів, кожний з яких містить детальне визначення процесу (модель), його класифікаційні та ідентифікаційні ознаки, а також іншу інформацію, необхідну в рамках системи менеджменту якості.

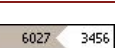
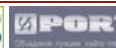
Висновки.

За результатами дослідження можна зробити висновки, що на сучасному етапі процесний менеджмент може бути можливим шляхом удосконалення управління будівельними підприємствами України, але сумнівно, що всі вітчизняні будівельні підприємства сьогодні зможуть його впровадити без спеціальної допомоги відповідних фахівців у цьому напрямку. Подальший розвиток цього дослідження планується проводити у напрямку вивчення Використання процесного підходу як сучасного напрямку підвищення ефективності діяльності будівельних підприємств. Матеріал цієї статті може бути корисним керівникам будівельних підприємств України та студентам українських вищих навчальних закладів за економічним напрямком навчання.

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г. Выход Украины из кризиса / В.Г. Федоренко, Н.Г. Белопольский, О. Г. Чувардинский, В. С. Волошин // Экономика та держава. – 2009. – №5. – С. 4-7.
2. Федоренко В.Г. Инвестознавство / В.Г. Федоренко. – К.: МАУП, 2004. – 480 с.
3. Федоренко В.Г. Управление в Украине: пути усовершенствования / В.Г. Федоренко, Ю.П. Сурмин, О.Г. Чувардинский, С.В. Пальцыц // Экономика та держава. – 2009. – №5. – С. 4-8.
4. Information about ISO standardisation: Standards & schemes [Электронный ресурс] – Режим доступа: – <http://www.bsigroup.com>.
5. ISO 9001 Introduction and Support Package: Guidance on the Concept and Use of the Process Approach for management systems [Электронный ресурс] – Режим доступа: – <http://www.iso.org>.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2010 р

ТОВ "ДКС Центр"